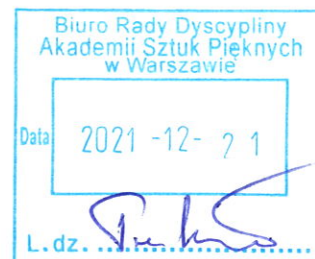

dr hab. szt. arch. Rafał Lamorski prof. ASP w Łodzi

dziedzina: sztuki, dyscyplina artystyczna: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Łódź, 10.12.2021

Wydział Sztuk Projektowych
Instytut Architektury Wnętrz
Akademii Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
91-726 Łódź, ul. Wojska Polskiego 121
rafal.lamorski@asp.lodz.pl

R E C E N Z J A

rozprawy doktorskiej pt. **PRZESTRZEŃ PRACY WSPÓŁDZIELONEJ.
NOWOCZESNA WIZJA MIEJSCA PRZEZNACZONEGO DO PRACY GRUPOWEJ.**

oraz dorobku artystycznego i dydaktycznego

mgra Kamila Krasuskiego

sporządzona w związku z przewodem doktorskim

w dziedzinie - sztuki,

w dyscyplinie artystycznej - sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki,

promotor **dr hab. Joanna Walendzik-Stefańska, prof. ASP**

przewód doktorski na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Celem recenzji jest ocena spełnienia przez rozprawę doktorską warunków określonych w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 roku, nr 65, poz. 595, z późn. zm.).

Zleceniodawca recenzji

Recenzja została napisana w oparciu o pismo informujące sygn. BRDSD/251/PP/2021/MT z dnia 27 października 2021 roku przesłane przez Biuro Rady Dyscypliny i Szkoły Doktorskiej ASP w Warszawie, o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgra Kamila Krasuskiego.

Dostarczona dokumentacja

Do ww. pisma, sygnowanego 27 października 2021 roku została dołączona wymagana dokumentacja.

Otrzymałem materiały w postaci: dokumentów formalnych i jednego albumu oraz nośnika danych.

Zestawienie dokumentacji:

- I. ROZPRAWA DOKTORSKA zatytułowana: *Przestrzeń pracy współdzielonej. Nowoczesna wizja miejsca przeznaczonego do pracy grupowej.* (objętość 178 stron).
- II. PORTFOLIO prezentujące wybrane przykłady działalności:
  - szkice;
  - projekty wnętrz użyteczności publicznej;
  - udział w konkursach;
  - projekty wnętrz mieszkalnych;
  - dorobek dydaktyczny;
  - projekt dyplomowy.
- III. MATERIAŁY FORMALNE:
  - dyplom potwierdzający ukończenie przez kandydata studiów na kierunku Architektura Wnętrz na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie;
  - opis działalności artystycznej zaprezentowanej w portfolio;
  - wykaz dorobku naukowego;
  - kwestionariusz osobowy;
  - opinia promotora;
  - wykaz artykułów opublikowanych przez doktoranta;
  - streszczenie w języku polskim i angielskim;
  - życiorys.

Dane o doktorancie

Pan Kamil Krasuski jest absolwentem ASP w Warszawie. Studiował na Wydziale Architektury Wnętrz w latach 2002 - 2008 uzyskując tytuł zawodowy magistra sztuki. Po ukończeniu studiów Pan Kamil Krasuski rozpoczął pracę jako projektant zakładając własną firmę "Tandem - Design" Kamil Krasuski następnie współpracował jako architekt

wnętrz z firmami: "Studio Projekt Raczkowska Katarzyna Tomaszczyk Raczkowska" i „AGK Architekci”.

Istotną decyzją dla dalszego rozwoju artystycznego i naukowego kandydata było podjęcie pracy na stanowisku asystenta w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie na Wydziale Architektury Wnętrz, od 2013 roku do chwili obecnej, czego owocem jest przedstawiona do recenzji praca.

Ocena rozprawy doktorskiej

Rozprawę doktorską zatytułowaną: *Przestrzeń pracy współdzielonej. Nowoczesna wizja miejsca przeznaczonego do pracy grupowej* stanowi opracowanie liczące 178 stron, opatrzone obszernym materiałem ilustracyjnym, obejmujące część teoretyczną oraz część projektową pt. *Projekt koncepcyjny adaptacji Starej Fabryki Kas Pancernych i Stalobetonowych na przestrzeń coworkingową*

Część teoretyczną stanowią:

- I. WSTĘP. UZASADNIENIE PODJĘCIA TEMATU PRACY
- II. TEZA I PORUSZANE PROBLEMY NAUKOWE
- III. APARAT POJĘCIOWY (DEFINICJE)
- IV. PRZEDMIOT BADAŃ
- V. PROCES BADAWCZY

Część projektową stanowi:

- VI. PROJEKT KONCEPCYJNY ADAPTACJI STAREJ FABRYKI KAS PANCERNYCH I STALOBETONOWYCH NA PRZESTRZEŃ COWORKINGOWĄ

Rozprawę zamyka:

- Streszczenie w języku polskim i angielskim
- Bibliografia – 10 tytułów
- Strony internetowe
- Spis ilustracji
- Skróty używane w tekście

Przyjęta przez doktoranta teza badawcza to twierdzenie, że dla coworkingu najlepsze będą budynki o niejednolitej strukturze przestrzennej i wyrazistym klimacie wnętrza, sprzyjającym kreacji wnętrza eklektycznych, jak na przykład budynki pofabryczne. Rozprawa koncentruje się na uzasadnieniu tej tezy.

Kluczowym elementem pracy jest część projektowa, bowiem opierając się na przyjętym założeniu, opracowany został przez kandydata projekt adaptacji Starej Fabryki Kas Pancernych i Stalobetonowych na przestrzeń coworkingową, co stanowi dobrą ilustrację dla udowodnienia przyjętego w początkowej części rozprawy założenia.

Praca niesie ze sobą dodatkową wartość poprzez wnikliwe spojrzenie autora na możliwości: rewitalizacji tkanki miejskiej, znajdującej się na obszarach dzielnic przemysłowych, dzięki ich adaptacji dla potrzeb pracy wspólnej, oraz wpływie coworkingu na kształtowanie nowoczesnego środowiska biurowego.

Przedmiot badań

Autor skupia się na wpływie technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych oraz dostępowi do danych i narzędzi w tzw. chmurze, następnie prowadząc rozważania nad różnicami pomiędzy: coworkingiem, a biurami współdzielonymi i sieciowymi, studiami dla twórców oraz osób o wysokich zdolnościach informatycznych, akceleratorami oraz inkubatorami przedsiębiorczości włączając do analiz przestrzenie barów i kawiarniami. Kandydat zgadza się z definicją dot. biur coworkingowych określającą, że jest to przestrzeń gdzie niezależni pracownicy wykonują swoje obowiązki zawodowe obok innych, równoprawnych profesjonalistów. Kolejna analiza prowadzona przez kandydata dotyczy społecznych korzyści wynikających ze współpracy coworkingowej w kontekście: otwartości, tworzenia wspólnoty i dążenia do zrównoważonego rozwoju. Interesujące jest spojrzenie autora na zalety pracy w oparciu o coworking podczas podróży (tzw. cowocation).

Kolejny etap badań, które prowadzi kandydat, dotyczy zasad organizacji pracy w przestrzeniach coworkingowych. Autor skupił się: na typie użytkowników, organizacji stref pracy, sposobie korzystania z rozbudowanych stref wspólnych służących do relaksu odpoczynku oraz kontaktów i aktywizacji ruchowej. Kolejny etap stanowi porównanie korzystania z coworkingu przez osobę samozatrudnioną i przez mikro-firmy. Autor prowadzi interesujące rozważania dot. młodego pokolenia wychowanego w otoczeniu rozbudowanych technologii komunikacyjnych tzw.: *płatków śniegu*, oceniając że coworkingi odpowiadają na potrzeby ludzi wchodzących na rynek pracy, a proponowana w nich formuła współpracy jest odpowiedzią na ich potrzeby. Kolejny etap badań obejmuje określenie jakie strefy oraz umeblowanie powinny znaleźć się w typowym coworkingu.

Proces badawczy

Kolejny rozdział prezentuje prace badawcze przeprowadzone przez kandydata w oparciu o metodę obserwacyjną istniejących biur coworkingowych połączoną z metodą ankietyzacji oraz metodą porównawczą zgromadzonego materiału badawczego. Badania prowadzą autora do wniosków dot.: lokalizacji, struktury funkcjonalno - przestrzennej współdzielonych przestrzeni pracy, stylistyki badanych wnętrz oraz estetyki wyposażenia. Kandydat analizuje także zastosowanie wnętrz budynków poindustrialnych dla przestrzeni coworkingowych.

Część projektowa

Praca projektowa podjęta przez doktoranta obejmowała przebudowę pofabrycznego kameralnego zabytkowego budynku Fabryki Kas Pancernych Stalobetonowych „Stanisław Zwierzchowski i Synowie” w Warszawie przy ul. Strzeleckiej 30/32 wraz z zagospodarowaniem przestrzeni działki. Program funkcjonalny przestrzeni biurowej jest oparty o przestrzenie wspólne tj.: kawiarnię otwierającą się na zieleniec zewnętrzny, wielofunkcyjną salę multimedialną. Rozwiązanie jest elastyczne w rozwiązaniach układu funkcjonalno-przestrzennego bez czytelnego powiązania stanowiska pracy z pracownikiem, sama przestrzeń dodatkowo może być aranżowana w różnych wariantach (autor proponuje dwa warianty dla projektowanej przestrzeni na parterze i trzy na 1 piętrze i dwa na 2 piętrze). Na uwagę zasługuje zaprojektowanie otoczenia budynku i małej architektury. Bardzo prawidłowe w mojej ocenie są decyzje materiałowe dot. wnętrza nawiązujące do jego zabytkowego charakteru (postarzane drewno, cegła, beton, elementy metalowe) oraz zastosowanie na elewacjach okładzin z blachy w kolorze czarnym które pozwoliły wyeksponować frontową zabytkową elewację budynku.

Myślą przewodnią projektu jest także położenie nacisku na korzyści jakie płyną dla lokalnych społeczności z pobliskiej lokalizacji coworkingu mającego cechy przestrzeni publicznej dostępnej dla zainteresowanych współdzieleniem miejsca do pracy przedsiębiorców i wolnych strzelców. Projekt powstał w oparciu o poszukiwania naukowe autora i jest odpowiedzią na nowatorskie zmiany w organizacji pracy biurowej analizowane w procesie badawczym oraz możliwości jakie niesie ze sobą adaptowanie obiektów przemysłowych dla potrzeb biur coworkingowych.

Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego

Analiza dorobku twórczego przedstawiona w portfolio pozwala stwierdzić, że Pan Kamil Krasuski jest aktywnym i dojrzałym projektantem. Na uwagę zasługuje różnorodność zainteresowań projektowych i zakresu twórczości. Poznajemy wrażliwość twórczą kandydata zapisaną w szkicach będącymi jak aurore je określił "zakłętymi w kresce" wspomnieniami. Następnie poznajemy Pana Krasuskiego jako autora projektów: lobby hotelu "M Gallery" w Juracie zainspirowanego kolorystyką polskiego brzegu morskiego, lobby hotelu Martim w Szczecinie zawierającego nawiązanie do sieci rybackich, restauracji i lobby Black & White Resort zlokalizowanej w miejscowości Biała Woda k. Czarnej Góry gdzie motywem przewodnim jest wykorzystanie we wnętrzu okładzin i detali z jasnego drewna sosnowego, lobby Hotelu Holiday Inn Express w Warszawie pełnego oryginalnych designerskich mebli o wyrazistej kolorystyce, lobby Hotelu Hampton by Hilton w Warszawie łączącego w odważny sposób kolorystkę naturalnego drewna z lazurowymi meblami, biura dla firmy Hella Polska Sp. z o. o., powierzchnię biurową dla Działu Współpracy Zewnętrznej ASP w Warszawie, biurowego dla JTI Polska Sp. z o. o. , kaplicy pożegnalnej w Łukowie, wnętrz domu w Grodzisku Mazowieckim, wnętrz domu w Konstancinie – Jeziornej, wnętrz apartamentu dla firmy dla firmy SPR Studio. Widać, że autor w całym spektrum swojej działalności twórczej odnajduje się znakomicie, a jego realizacje i projekty koncepcyjne dobrze wpisują się w kontekst miejsca i specyfikę oferowanej użytkownikowi przestrzeni. W mojej ocenie najciekawsze są projekty wszystkich lobby hotelowych z uwagi na trafne zestawienie zastosowanych: form, materiałów wykończeniowych i kolorów.

Ocena dorobku artystycznego nie stanowi podstawowego elementu oceny rozprawy doktorskiej, jednak w przypadku sztuk projektowych może być elementem pozwalającym zrozumieć kontekst pracy doktorskiej. Kandydat w mojej ocenie jest doświadczonym projektantem poszukującym rozwiązań oryginalnych i znakomicie skorelowanych z zadanym tematem projektowym.

Dorobek dydaktyczny kandydata jako asystenta w Pracowni Projektowania Wnętrz w Katedrze Projektowania Wnętrz i Mebli zaprezentowany został w formie studenckich prac konkursowych wyróżniających się dopracowaniem technicznym i wysoką kreatywnością.

Konkluzja recenzji

Bardzo wysoko oceniam wartość, przygotowanej pod opieką promotora dr hab. Joanny Walendzik-Stefańskiej, prof. ASP rozprawy doktorskiej pt.: *Przestrzeń pracy współdzielonej. Nowoczesna wizja miejsca przeznaczonego do pracy grupowej* - oryginalnego opracowania teoretycznego w powiązaniu z dziełem projektowym. Praca opiera się na: wnikliwej analizie problematyki, prawidłowo przeprowadzony został proces badawczy. W sposób: umiejętny, zorganizowany i oparty o warsztat naukowy została udowodniona założona teza.

Przedstawiona rozprawa doktorska wraz z dorobkiem artystycznym spełnia wymagania zawarte w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 roku, nr 65, poz. 595 z późn. zm.) stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora. Tym samym popieram nadanie Panu mgr Kamila Krasuskiego stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki w postępowaniu wszczętym przez Biuro Rady Dyscypliny i Szkoły Doktorskiej ASP w Warszawie i dopuszczenie kandydata do dalszych procedur przewodowych.

dr hab. szt. arch. Rafał Lamorski prof. ASP w Łodzi

